

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

Datum : 28 augustus 2012
Uw kenmerk : 2012RGW82
Ons kenmerk : 80B9F97C
Contactpersoon : A. Geerdes
E-mail : bert.geerdes
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2748
Bijlage(n) : Rapport
Natuurontwikkeling
door particulieren in
de provincie Utrecht

Onderwerp: Rapport “Natuurontwikkeling door particulieren in de provincie Utrecht”

Voorgestelde behandeling: Ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Particulieren beheren natuur binnen en buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Sinds 1999 beheren ze niet alleen bestaande natuur, maar kunnen ze tevens nieuwe natuur ontwikkelen in de Ecologische Hoofdstructuur. Daarover gaat bijgaande rapportage.

Per april 2012 is er in de provincie Utrecht 666 ha nieuwe natuur gerealiseerd door 80 verschillende particulieren. In 2009 tot en met 2011 is circa 450 hectare daarvan door de provincie geïnventariseerd op flora en fauna. Het rapport geeft de stand van zaken weer van de particuliere natuurontwikkeling voor wat betreft omvang, deelnemers, natuurtypen en ecologische resultaten.

Het grootste oppervlakte particuliere nieuwe natuur is gerealiseerd in het Langbroekerweteringgebied, de Gelderse Vallei en de Utrechtse Heuvelrug (in die volgorde). De oppervlakte van de terreinen varieert van 0,5 hectare tot 39 hectare, maar er zijn veel meer kleine dan grote terreinen. Circa 60% van de oppervlakte ligt op landgoederen, er zijn relatief weinig agrariërs die in de natuur gaan. Het type natuur dat wordt ontwikkeld is voor 80% grasland en 14% bos. Circa 70% is recreatief toegankelijk of ligt langs een openbare weg.

In 12 jaar blijkt de natuurwaarde van de terreinen gemiddeld te zijn toegenomen met bijna 500%. De verschillen zijn echter groot. Op sommige terreinen zijn spectaculaire ontwikkelingen zichtbaar, andere zijn nog nauwelijks te onderscheiden van landbouwgrond. Ten opzichte van het natuurdoel is er nog een weg te gaan: de natuurwaarde is gevorderd tot gemiddeld 17% voor de flora en circa 50% voor de fauna. In totaal zijn er 21 plantensoorten en 17 faunasoorten van de Rode Lijst van bedreigde soorten in Nederland gevonden.

De inrichting en het beheer zijn belangrijke factoren voor de ecologische kwaliteit, naast grondsoort, waterstand, afmeting van het terrein en de tijd die is verlopen sinds de functieverandering. Terreinen waarvan de bemeste bovengrond is afgegraven scoren zowel voor de flora als voor de fauna drie tot zes maal beter dan niet afgegraven percelen.

De minst goed ontwikkelde terreinen zijn niet afgeplagde, beweide graslanden op voedselrijke bodem, in het bijzonder bij beweiding met paarden en schapen. In enkele gevallen is de beweiding bovendien zo intensief dat geen enkele plant in bloei kan komen.

In één geval is het natuurdoel al bereikt. Van 22 terreinen wordt verwacht dat de natuurlijke potenties onder de huidige omstandigheden binnen 25 jaar tot uiting kunnen komen. In 13 gevallen is het noodzakelijk (alsnog) inrichtingsmaatregelen te nemen. Dit betreft het afgraven van de bovengrond in combinatie met het aanpassen van de hydrologie. In 11 gevallen wordt geadviseerd het beheer aan te passen (maaibeheer in plaats van beweiding).

De meeste eigenaren tonen veel interesse en betrokkenheid bij de natuur op de nieuwe natuurterreinen. Bij enkele overheerst aandacht voor de (agrarische) gebruiksmogelijkheden. Wij willen zowel op informele wijze (advisering) als in formele zin (controle) regelmatig contact onderhouden met de beheerders.

Aanleiding

De aanleiding om tot het rapport “Natuurontwikkeling door particulieren in de provincie Utrecht” te komen is de behoefte aan inzicht in de voortgang en de resultaten van particuliere natuurontwikkeling (beleidsevaluatie).

Voorgeschiedenis

Sinds 1999 kunnen particulieren natuur ontwikkelen in het kader van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur. In 2006 is hiervan een eerste evaluatie gemaakt.

Essentie / samenvatting:

Dit rapport beschrijft aard en omvang en vooral de ecologische resultaten van de particuliere natuurontwikkeling in Utrecht. Per april 2012 is er in de provincie 666 ha nieuwe natuur gerealiseerd door 80 verschillende particulieren. Dit zijn in Utrecht vooral landgoedeigenaren en particulieren met één of twee percelen grond. De ecologische resultaten zijn gemiddeld genomen goed, maar er zijn grote verschillen, zowel in positieve als in negatieve zin.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het rapport laat zien dat de ecologische resultaten van de particuliere natuurontwikkeling goed zijn en dat het goed is het instrument particulier natuurbeheer te continueren.

Kanttekeningen

n.v.t

Financiële consequenties

n.v.t

Vervolgprocedure/voortgang

Wij willen particuliere natuurontwikkeling via ons nieuwe Natuurbeleid (2.0) blijvend stimuleren. Speciale aandacht zullen wij besteden aan het betrekken van agrariërs hierbij. De te bereiken natuurresultaten staan centraal. Wij stellen daarom informatie beschikbaar over de benodigde inrichtings- en beheermaatregelen. Over maximaal 6 jaar volgt een nieuwe evaluatie.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennis nemen van het besluit van GS.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen

De secretaris, H. Goedhart